

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2012. július 12.*

„Verseny — EUMSZ 102. cikk — A »vállalkozás« fogalma — Egy adatbázisban tárolt cégjegyzékben szereplő adatok — Adatok gyűjtése és térítés ellenében történő rendelkezésre bocsátása — Az említett adatok újrahasznosítása engedélyezésének hatóságok általi megtagadása — A 96/9/EK irányelv 7. cikke szerinti »sui generis« jog”

A C-138/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2011. március 21-én érkezett, 2011. február 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Compass-Datenbank GmbH**

és

a **Republik Österreich**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök (előadó), J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. február 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Compass-Datenbank GmbH képviseletében F. Galla Rechtsanwalt,
- a Republik Österreich képviseletében C. Pesendorfer és G. Kunnert, meghatalmazotti minőségben,
- a Bundeskartellanwalt képviseletében A. Mair, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviseletében D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítője P. Dillon Malone BL,
- a holland kormány képviseletében C. Wissels és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a lengyel kormány képviselőjében M. Szpunar és B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Kellerbauer, R. Sauer és P. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. április 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 102. cikk értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Compass-Datenbank GmbH (a továbbiakban: Compass-Datenbank) és a Republik Österreich között egy adatbázisban tárolt cégjegyzékben (a továbbiakban: Firmenbuch) szereplő adatok rendelkezésre bocsátásának tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2003. július 15-i 2003/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 221., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 304. o.) módosított, az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1968. március 9-i első tanácsi irányelv (HL L 65., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 3. o.; a továbbiakban: 68/151 irányelv) 2. cikke felsorolja azokat az okiratokat és adatokat, amelyekre a társaságok kötelező adatszolgáltatása vonatkozik.
- 4 A 2003/58 irányelvvel módosított 68/151 irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Minden tagállam központi cégnyilvántartásában vagy kereskedelmi nyilvántartásában külön aktát kell nyitni valamennyi ott nyilvántartásba vett társaság számára.

(2) A 2. cikk szerint szolgáltatott valamennyi okiratot és adatot ebben az aktában kell nyilvántartani, illetve a nyilvántartásba be kell jegyezni; a nyilvántartásban szereplő bejegyzések tárgyának minden esetben meg kell jelennie az aktában.

[...]

(3) A 2. cikkben említett okiratok vagy adatok egészének, vagy azok kivonatának másolatát kérelemre hozzáférhetővé kell tenni. Legkésőbb 2007. január 1-jétől a kérelmeket a kérelmező választásától függően papíron vagy elektronikus formában lehet benyújtani a nyilvántartáshoz.

[...]

A 2. cikkben említett okiratok vagy adatok egészének vagy azok kivonatának papíron vagy elektronikus formában készült másolatáért fizetendő díj nem haladhatja meg az adminisztratív költséget.

[...]”

5 Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.) 7. cikkének (1) bekezdésével összhangban azon „adatbázisok előállítói” számára, amelyek „tartalmának megszerzése, ellenőrzése, illetve előállítása minőségileg vagy mennyiségileg jelentős ráfordítással járt”, a tagállamok „*sui generis*” jogot biztosítanak arra, hogy „az adatbázis egész tartalmának vagy minőségi és/vagy mennyiségi szempontból jelentős részének kimásolását és/vagy újrahasznosítását megakadályozzák”.

6 A közsféra információinak további felhasználásáról szóló, 2003. november 17-i 2003/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 345., 90. o., a továbbiakban: ISP-irányelv) ötödik preambulumbekkezdése a következőképpen szól:

„A belső piac létrehozásának egyik fő célja a közösségi szintű szolgáltatások fejlődését eredményező feltételek kialakítása. A közsféra információi fontos alapanyagot jelentenek a digitális tartalommal bíró termékek és szolgáltatások számára és egyre fontosabb tartalomforrássá válnak a vezeték nélküli tartalomszolgáltatások fejlődésével. A széles, határokon átnyúló földrajzi lefedettség is meghatározó e tekintetben. A közsféra információi további felhasználási lehetőségeinek növekedése többek között lehetővé fogja tenni az európai társaságok számára, hogy potenciáljukat kihasználják és hozzájáruljanak a gazdasági növekedéshez és a munkahelyteremtéshez.”

7 Az ISP irányelv (9) preambulumbekkezdése szerint:

„Ez az irányelv nem teszi kötelezővé a dokumentumok további felhasználásának engedélyezését. A további felhasználás engedélyezéséről vagy elutasításáról való döntés a tagállamok, illetve az érintett közigazgatási szerv hatáskörében marad. Ezt az irányelvet olyan dokumentumokra kell alkalmazni, amelyeket a közigazgatási szervek információk felhasználásának engedélyezése, eladása, terjesztése, cseréje vagy átadása útján tesznek további felhasználásra elérhetővé. [...]”

8 Az ISP-irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Ez az irányelv minimum szabályokat állapít meg a tagállamok közigazgatási szervei birtokában lévő dokumentumok további felhasználása, valamint további felhasználása megkönnyítésének gyakorlati eszközei vonatkozásában.”

9 Az ISP-irányelv 2. cikkének 4. pontja a közsféra dokumentumainak további felhasználását a következőképpen határozza meg: „a közigazgatási szervek dokumentumainak természetes vagy jogi személyek általi felhasználása olyan kereskedelmi vagy nem kereskedelmi célra, ami kívül esik azon a közfeladat ellátása keretén belüli eredeti célkitűzésen, amelyre a dokumentumokat előállították”.

Az osztrák jog

10 A cégjegyzékről szóló törvény (Firmenbuchgesetz, a továbbiakban: FBG) 1. cikke értelmében a Firmenbuch az említett törvény vagy más jogszabályok alapján bejelentési kötelezettség alá tartozó adatok rögzítésére és rendelkezésre bocsátására szolgál. Bejegyzendő az FBG 2. cikkében meghatározott valamennyi jogalany, mint egyebek mellett az egyéni vállalkozók és a felsorolt különböző vállalkozási formák.

11 Ezen jogalanyok mindegyikének esetében bizonyos, az FBG 3. cikkében felsorolt információkat be kell jegyezni, mint például a cégnevüket, a jogi formájukat, a székhelyüket, az üzletáguk rövid megjelölését, az esetleges telephelyeiket, a képviselőre jogosult személyek nevét és születési idejét, valamint a képviselői jogosultság kezdetének időpontját és a képviselő módját, valamint a felszámolást vagy a fizetésektelenségi eljárás megindítását.

- 12 Az FBG 4–7. cikke rendelkezik a bejegyzéssel kapcsolatos különleges követelményekről. A bejegyzett tényekben bekövetkezett valamennyi változást is haladéktalanul be kell jelenteni e törvény 10. cikke értelmében. Az említett törvény 24. cikke szerint igazgatási szankciók szabhatóak ki annak biztosítása érdekében, hogy a bejelentési kötelezettség alá tartozó információkat teljes egészében és megfelelő időben közöljék.
- 13 Az FBG 34. cikke értelmében a műszaki és személyi lehetőségek függvényében bárki jogosult a Firmenbuch információihoz elektronikus közvetítés útján való gyors hozzáférésre.
- 14 Az Európai Bizottság észrevételeiből kitűnik, hogy a hivatalos felelősségről szóló törvény (Amtshaftungsgesetz) rendelkezéseivel összhangban a Republik Österreich felelős az FBG végrehajtásaként közölt információk pontosságáért.
- 15 A sürgősségi és az általános hozzáférésért fizetendő díjakat a cégjegyzék adatbázisáról szóló rendelet (Firmenbuchdatenbankverordnung, a továbbiakban: FBDV) határozza meg. A közvetítőhelyek által beszedett és a Republik Österreichnek továbbított díjak kiszámítása lényegében a lekérdezett információ jellegére tekintettel történik.
- 16 Az FBDV 4. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Firmenbuchba való betekintés engedélyezése – az FBG 34. és azt követő cikkei értelmében – az adatok lekérdezésén felül nem jogosít további felhasználási cselekményekre. E jog a Republik Österreichnek mint az adatbázis előállítójának van fenntartva a 96/9 irányelv átültetése céljából elfogadott, szerzői jogról szóló törvény (Urheberrechtsgesetz, a továbbiakban: UrhG) 76c. és azt követő cikkeinek rendelkezései értelmében. Az FBDV 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Firmenbuch adatbázisa védett adatbázis az UrhG 76c. cikke értelmében. Az ezen adatbázison fennálló jogok jogosultja az UrhG 76d. cikke értelmében a Republik Österreich.
- 17 A közigazgatási szervek birtokában lévő információk további felhasználásáról szóló szövetségi törvényt (Bundesgesetz über die Weiterverwendung von Informationen öffentlicher Stellen, a továbbiakban: IWG) az ISP irányelv átültetése céljából fogadták el. Az IWG a közigazgatási szervek dokumentumainak további felhasználásával kapcsolatos követelések magánjogi érvényesítésének lehetőségéről rendelkezik, amennyiben e szervek további felhasználásra alkalmas dokumentumokat bocsátanak rendelkezésre. Rögzíti továbbá az ennek fejében beszedhető díjak megállapításával kapcsolatos követelményeket. A Firmenbuch adataihoz való hozzáférést azonban e törvény nem szabályozza.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 A Compass-Datenbank az osztrák jog szerinti korlátozott felelősségű társaság, gazdasági adatbázist működtet információs szolgáltatások nyújtása céljából. 1984-ben megkezdte ezen adatbázis elektronikus változatának készítését, egy olyan nyilvántartás alapján, amelynek tartalmát a Firmenbuchba való betekintést követően felülvizsgálták, helyesbítették és kiegészítették. A *Zentralblatt für Eintragungen in das Firmenbuch der Republik Österreich* (az Osztrák Köztársaság központi cégközlönye) kiadójaként a felperes 2001-ig a felhasználás bármilyen korlátozása nélkül kapta meg a szóban forgó adatokat a szövetségi adatfeldolgozó központtól. A Compass-Datenbank az adatokat többek között a saját adatbázisához is felhasználta.
- 19 A Compass-Datenbanknak az információs szolgáltatásai nyújtásához szüksége van a Firmenbuch naponta rendelkezésre bocsátott és frissített kivonataihoz azon vállalkozások vonatkozásában, amelyeket nyilvántartásba vettek vagy töröltek. Az így nyújtott információs szolgáltatások a Firmenbuchban szereplő információkon alapulnak, amelyeket kiegészítenek a Compass-Datenbank saját szerkesztői szolgálatai által végzett kutatásokból, valamint máshonnan, mint például a kereskedelmi kamaráktól származó információk.

- 20 A Republik Österreich – a Firmenbuch fenntartója – 1999-ben egy közbeszerzési eljárást követően több vállalkozást megbízott azzal, hogy közvetítő ügynökségeket hozzanak létre a Firmenbuch adatainak díjköteles közvetítésére (a továbbiakban: közvetítő ügynökségek). E vállalkozások biztosítják a Firmenbuch adatbázisa és a végső felhasználó közötti felületet, és szedik be a díjakat, amelyek összegét továbbítják a Republik Österreichnek. A Bizottság szerint e vállalkozások tevékenységük ellentételezéseként a végső felhasználónak e díjakon felül ésszerű összegű pótdíjat számolhatnak fel. A közvetítő ügynökségek és végső felhasználók nem hozhatnak létre a Firmenbuch adatait többszöröző saját gyűjteményeket, és nem kínálhatják ő maguk az említett adatokat, illetve nem fűzhetnek reklámot az adatok tartalmához vagy bemutatásához.
- 21 2001-ben a Republik Österreich keresetet nyújtott be a Handelsgericht Wienhez (bécsi kereskedelmi bíróság) többek között annak megtiltása iránt, hogy a Compass-Datenbank a Firmenbuchból származó adatokat – egyebek mellett tárolás, többszörözés vagy harmadik személyek részére történő továbbítás révén – felhasználja. A Republik Österreich és a Compass-Datenbank közötti jogvita végül az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) 2002. április 9-i határozatával zárult, amely határozatban a bíróság kötelezte e vállalkozást, hogy ideiglenesen hagyjon fel a Firmenbuch adatbázisának a saját adatbázisa naprakésszé tétele céljából történő használatával, és különösen a Firmenbuchból származó adatok annak érdekében történő tárolásával vagy egyéb módon történő többszörözésével, hogy ezeket harmadik személyek részére továbbítsa, hozzáférhetővé tegye vagy a Firmenbuchból harmadik személyek számára információkivonatokat nyújtson, amennyiben a Compass-Datenbank ezeket az adatokat nem a Republik Österreich részére fizetett díjazás ellenében kapta.
- 22 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem szól arról, hogy az osztrák bíróságok ezt követően hoztak-e érdemi döntést az említett jogvitában.
- 23 A Compass-Datenbank által indított önálló bírósági eljárás, amely az Oberster Gerichtshof előtti, az alapeljáráshoz vezető tényállás alapjául szolgált, nincs leírva az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban, a Republik Österreich azonban kifejti ennek különböző szakaszait az észrevételeiben.
- 24 2006. december 21-én a Compass Datenbank keresetet nyújtott be a Landesgericht für Zivilrechtssachen Wienhez (bécsi regionális polgárjogi bíróság) a Republik Österreich ellen, melyben azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a Republik Österreichot arra, hogy az IWG értelmében megfelelő díjazás ellenében bocsásson a Compass Datenbank rendelkezésére a Firmenbuchban elérhető bizonyos dokumentumokat. Pontosabban a Compass Datenbank a Firmenbuchnak az előző napon nyilvántartásba vett vagy törölt jogalanyokra vonatkozó frissített adatokat, valamint a történeti adatokat tartalmazó kivonataihoz kért hozzáférést.
- 25 A Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien 2008. január 22-i ítéletében elutasította a Compass-Datenbank kérelmeit. Ezt az elutasítást az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális fellebbviteli bíróság) 2008. december 19-i ítéletével helybenhagyta.
- 26 Az Oberster Gerichtshof, melyhez fellebbezéssel fordultak, szintén úgy találta a 2009. július 14-i határozatában, hogy a Compass-Datenbank nem származtathat jogosultságokat az IWG-ből. Ugyanakkor úgy találta, hogy az e vállalkozás által hivatkozott érvek között szereplő elemek arra engednek következtetni, hogy utóbbi hivatkozhat a versenyjog rendelkezéseire, az IWG díjazással kapcsolatos rendelkezéseit analógia útján alkalmazva. Következésképpen az eljáró bíróság hatályon kívül helyezte a korábbi határozatokat, és a Landesgericht für Zivilrechtssachen Wient bízta meg azzal, hogy felkérje a Compass-Datenbankot, hogy nyilatkozzon arról, hogy a szóban forgó eljárásban az IWG-ből vagy a versenyjogból eredő jogokra hivatkozik.
- 27 Az erre vonatkozóan feltett kérdésre válaszolva a Compass-Datenbank kijelenti a Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien előtt, hogy kifejezetten a versenyjog rendelkezéseire hivatkozott, az IWG díjazással kapcsolatos rendelkezéseit analógia útján alkalmazva, és kérelmeit ennek megfelelően

módosította. 2009. szeptember 17-i határozatában e bíróság megállapította hatásköre hiányát, és visszautalta az ügyet az Oberlandesgericht Wien elé, amely a versenyjogi ügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság.

- 28 Az Oberlandesgericht Wien előtt a Compass-Datenbank lényegében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a Republik Österreichöt arra, hogy bocsásson rendelkezésére a Firmenbuchból származó naprakész dokumentumokat, amelyek tartalmazzák a Firmenbuch azon kivonatainak összességét, amelyek a rendelkezésre bocsátást megelőző napon nyilvántartásba vett vagy törölt vállalkozásokra vonatkoznak, mindezt „méltányos díjazás” ellenében. A Compass-Datenbank kérelme lényegében azon érven alapult, mely szerint a Republik Österreich mint az EUMSZ 102. cikk értelmében a piacon erőfölényben lévő vállalkozás köteles az „essential facilities” doktrína értelmében rendelkezésére bocsátani a Firmenbuch adatait.
- 29 Az Oberlandesgericht Wien 2010. március 8-i határozatában elutasította a Compass-Datenbank kérelmét. E vállalkozás e határozat ellen fellebbezést nyújtott be az Oberster Gerichtshof előtt. Ez utóbbi bíróság megállapítja az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban, hogy az erőfölényes helyzettel való visszaélésnek az EUMSZ 102. cikk szerinti tilalma a gazdasági tevékenységet végző vállalkozásokra, beleértve a közsférához tartozó vállalkozásokat is, irányul. Kifejti, hogy a 118/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1987. június 16-án hozott ítélet (EBHT 1987., 2599. o., 7. pont), valamint a C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz., AOK-Bundesverband és társai egyesített ügyekben 2004. március 16-án hozott ítélet (EBHT 2004., I-2524. o., 58. pont) szerint valamely jogalany vállalkozásnak minősülhet tevékenységének csak egy része tekintetében is, amennyiben e tevékenység gazdasági jellegűnek minősíthető, azonban a C-343/95. sz. Diego Cali & Figli ügyben 1997. március 18-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-1547. o.) szerint ugyanakkor az állami szervek esetében ki kell zárni a vállalkozói minőséget, ha és amennyiben hatósági minőségben járnak el.
- 30 Az előzetes kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy az alapeljárásban felmerülő első kérdés az, hogy amennyiben adott hatóság „monopolizálja” a törvény alapján bejelentendő és nyilvánosságra hozandó adatokat egy *lex specialis* által védett adatbázisban való feldolgozás révén, e hatóság közhatalmi tevékenységet folytat-e. Azon tény, miszerint a Republik Österreich az alapügyben szóban forgó adatbázis szerzői jogi védelmére való hivatkozással olyan rendelkezésekre hivatkozik, amelyek nem közjogi, hanem magánjogi jellegűek, tevékenységének közhatalmi tevékenységként való minősítése ellen szól. Az említett bíróság megjegyzi, hogy a Republik Österreich nem is a közérdeket szolgálja, amely szerinte annak lehetőségében rejlik, hogy a verseny révén sokféle és egyben kedvező árú információs szolgáltatási ajánlatot kapjon.
- 31 Az előzetes kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az ISP irányelv (5) és (9) preambulumbekzdése szerint a közsféra adatai fontos alapanyagot jelentenek a digitális tartalommal bíró termékek és szolgáltatások számára, és lehetővé kell tenni az európai vállalkozások számára, hogy azok potenciálját széles körűen kihasználják, ami a jelen esetben a versenyjog alkalmazása mellett szólna, még ha az említett irányelv nem is teszi kötelezővé az adatok további felhasználásának engedélyezését, hanem az erről való döntést átengedi a tagállamoknak.
- 32 E bíróság rámutat, hogy ha a Republik Österreich alapeljárás tárgyát képező tevékenységét gazdasági tevékenységnek kell minősíteni, felmerül az a kérdés, hogy a C-241/91. P. és C-242/91. P. sz., RTE és ITP kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. április 6-án hozott ítéletben (EBHT 1995., I-743. o.) és a C-418/01. sz. IMS Health ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletben (EBHT 2004., I-5039. o.) megfogalmazott elveket (*essential facilities* doktrína) is alkalmazni kell-e, annak ellenére, hogy nem létezik „nagykereskedelmi piac”, amennyiben az érintett adatokat közhatalmi tevékenység keretében gyűjtik és tárolják. Az említett bíróság kifejti az e doktrína alapeljárásban való alkalmazása melletti és elleni érveket.

33 Ilyen feltételek mellett az Oberster Gerichtshof felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy valamely hatóság gazdasági tevékenységet folytat, ha a vállalkozások által törvényi bejelentési kötelezettség alapján bejelentett adatokat egy adatbázisban (Firmenbuch – cégjegyzék) tárolja, és térítés ellenében betekintést biztosít és/vagy nyomtatott kivonatot készít, az ezt meghaladó felhasználási cselekményeket azonban tiltja?

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Gazdasági tevékenységről van-e szó, ha a hatóság *sui generis* oltalmi jogára való hivatkozással az adatbázis előállítójaként tiltja a betekintés biztosításán és a nyomtatott kivonatok készítésén túlmenő felhasználást?

3. Az első vagy a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy [a fent hivatkozott RTE és ITP kontra Bizottság ügyben, illetve az IMS Health ügyben hozott] ítéletben foglalt elveket (»essential facilities doktrína«) akkor is alkalmazni kell, ha nincs »nagykereskedelmi piac«, mivel a védett adatokat közhatalmi tevékenység keretében gyűjtik, és egy adatbázisban (Firmenbuch – cégjegyzék) tárolják?»

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

34 A kérdést előterjesztő bíróság az – együtt vizsgálendő – első és második kérdéssel lényegében arra vár választ, hogy ha adott hatóság a vállalkozások által törvényi bejelentési kötelezettség alapján bejelentett adatokat egy adatbázisban tárolja, és az érdekeltek kérésére térítés ellenében betekintést biztosít és/vagy nyomtatott kivonatot készít, az említett adatok ezt meghaladó felhasználását azonban tiltja, többek között a számára a szóban forgó adatbázis előállítójakénti minőségében biztosított *sui generis* oltalomra hivatkozva, a hatóság e tevékenysége gazdasági tevékenységnek minősül-e, és az említett hatóságot e tevékenység keretében vállalkozásnak kell tekinteni az EUMSZ 102. cikk értelmében.

35 E tekintetben az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az uniós versenyjog rendelkezéseinek alkalmazásában a vállalkozás fogalma minden gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül annak jogállásától és finanszírozási módjától (a C-41/90. sz., Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontja, valamint a C-159/91. és C-160/91. sz., Poucet és Pistre egyesített ügyekben 1993. február 17-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-637. o.] 17. pontja). Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint minden olyan tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatával jár (a C-82/01. P. sz., Aéroports de Paris kontra Bizottság ügyben 2002. október 24-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-9297. o.] 79. pontja, a C-49/07. sz. MOTOE-ügyben 2008. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-4863. o.] 22. pontja, valamint a C-437/09. sz. AG2R Prévoyance ügyben 2011. március 3-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-973. o.] 42. pontja). Ekképpen az állam maga vagy egy állami szerv is minősülhet adott tevékenység tekintetében vállalkozásnak (lásd ebben az értelemben a 41/83. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1985. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 873. o.] 16–20. pontját).

36 Ugyanakkor a közhatalmi jogkörök gyakorlásával kapcsolatos tevékenységek nem rendelkeznek olyan gazdasági jelleggel, amely indokolná az Európai Unió működéséről szóló szerződés versenyre vonatkozó szabályainak alkalmazását (lásd ebben az értelemben a 107/84. sz., Bizottság kontra

Németország ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2655. o.] 14. és 15. pontját, a C-364/92. sz., SAT Fluggesellschaft ügyben 1994. január 19-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-43. o.] 30. pontját, valamint a fent hivatkozott MOTOE-ügyben hozott ítélet 24. pontját).

- 37 Ezen felül egy jogalany, és különösen egy közjogi szervezet kizárólag tevékenységeinek egy része tekintetében minősülhet vállalkozásnak, ha e tevékenységeit gazdasági jellegűnek kell tekinteni (a C-82/01. sz. Aéroports de Paris ügyben 2002. október 24-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-9297. o.] 74. pontja és a fent hivatkozott MOTOE-ügyben hozott ítélet 25. pontja).
- 38 Ugyanis, amennyiben egy közjogi szervezet olyan gazdasági tevékenységet folytat, amelyet el lehet választani a közhatalmi jogosítványainak gyakorlásától, e jogalany az említett tevékenységet illetően vállalkozásként jár el, míg ha az említett gazdasági tevékenység nem választható el a közhatalmi jogosítványainak gyakorlásától, az adott jogalany által végzett valamennyi tevékenység a közhatalmi jogosítványaihoz kapcsolódó tevékenységnek tekintendő (lásd ebben az értelemben a C-113/07. P. sz., Selex Sistemi Integrati kontra Bizottság ügyben [EBHT 2009., I-2207. o.] 72. és azt követő pontjait).
- 39 Egyébiránt azon körülmény, miszerint a közjogi szervezet a közhatalmi jogosítványainak gyakorlásához kapcsolódó terméket vagy szolgáltatást törvényben meghatározott, és nem e szervezet által közvetlenül vagy közvetetten meghatározott díjazás ellenében nyújtja, nem elegendő ahhoz, hogy adott tevékenységet gazdasági tevékenységnek, és a szervezetet vállalkozásnak lehessen minősíteni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SAT Fluggesellschaft ügyben hozott ítélet 28. és azt követő pontjait, valamint a fent hivatkozott Diego Calì & Figli ügyben hozott ítélet 22–25. pontját).
- 40 Ezen ítélkezési gyakorlat fényében meg kell állapítani, hogy a vállalkozásokkal kapcsolatos adatoknak a vállalkozásokat terhelő törvényi bejelentési kötelezettség alapján történő gyűjtése és az ehhez kapcsolódó kényszerítő hatáskör a közhatalmi jogosítványok gyakorlásának körébe tartozik. Következésképpen az ilyen tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek.
- 41 Hasonlóképpen az így összegyűjtött adatok tárolása és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele – a vonatkozó nemzeti szabályozással összhangban, akár betekintés biztosítása, akár nyomtatott kivonat készítése formájában – szintén nem minősül gazdasági tevékenységnek, mivel az ezen adatokat tartalmazó adatbázis fenntartása és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele az adatok gyűjtésétől elválaszthatatlan tevékenységek. Az említett adatok gyűjtése ugyanis nagyrészt elvesztenié értelmét az ezen adatokat – a nyilvánosság általi betekintés lehetővé tétele érdekében – jegyzékbe vevő adatbázis fenntartásának hiányában.
- 42 Meg kell jegyezni azon tényt illetően, miszerint az ezen adatbázisban szereplő adatok hozzáférhetővé tétele díjazás ellenében történik, hogy a jelen ítélet 38. és 39. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban, amennyiben a szóban forgó információk nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételéért járó díjakat közvetetten vagy közvetlenül nem az érintett szervezet határozza meg, hanem azokról jogszabály rendelkezik, az ilyen díjazás beszedése a hozzáférhetővé tételtől elválaszthatatlannak tekinthető. Ekképpen azon tény, hogy a Republik Österreich az említett információk hozzáférhetővé tételéért díjakat szed, nem olyan természetű, hogy módosítsa e tevékenység jogi minősítését, és így az nem jelent gazdasági tevékenységet.
- 43 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információknak megfelelően a Republik Österreich tartja fent a Firmenbuchot, és az annak alapjául szolgáló adatbázist, míg a közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott közvetítő ügynökségek a végső felhasználó és az említett adatbázis közötti felületet biztosítják, beszedik az FBDV által előírt díjakat, amelyek összegét befizetik a Republik Österreichnek. A Bizottság szerint a közvetítő ügynökségek tevékenységük díjazásaként az előírt díjakon felül egy ésszerű többletösszeget számlázhatnak a végső felhasználónak.

- 44 E körülmények között, amint arra a főtanácsnok is rámutatott indítványa 29. pontjában, meg kell különböztetni magának a Republik Österreichnek a tevékenységeit a közvetítő ügynökségek tevékenységeitől. Az alapeljárás a Republik Österreich és nem a közvetítő ügynökségek tevékenységeire vonatkozik.
- 45 A Republik Österreich a tárgyaláson megerősítette, hogy a közvetítő ügynökségeket kizárólag minőségi szempontok, és nem pénzügyi ajánlatok alapján választják, s számuk nincs korlátozva. Amennyiben ez a helyzet áll fenn – aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata – az egyetlen díjazás, amelyben a hatóságok az alapeljárásban szóban forgó adatbázisban szereplő információk tárolásáért és a közvetítő ügynökségeken keresztül történő hozzáférhetővé tételéért részesülnek, az FBDV által előírt díjazás.
- 46 A kérdést előterjesztő bíróság azon hatóság azon tevékenységére vonatkozóan is várja a Bíróság választát, mely annak megtiltásában áll, hogy a közvetítő ügynökségek és a végső felhasználók felhasználják saját információk szolgáltatásaikhoz a hatóság által összegyűjtött és a Firmenbuchhoz hasonló nyilvános adatbázisban nyilvántartott információkat. Különösen arra vár választ, hogy gazdasági tevékenység folytatását jelenti-e, ha az említett hatóság a számára az adatbázis előállítójaként biztosított *sui generis* oltalomra hivatkozik a 96/9 irányelv 7. cikkének megfelelően.
- 47 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az a közjogi szervezet, amely egy adatbázist hoz létre, és ezt követően szellemi tulajdonjogokra és különösen a fent említett *sui generis* jogra hivatkozik az adatbázisban nyilvántartott adatok védelme érdekében, pusztán e tény alapján nem jár el vállalkozásként. E szervezet nem köteles engedélyezni az általa gyűjtött és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett adatok szabad felhasználását. Amint arra a Republik Österreich rámutat, egy hatóság jogosan vélheti úgy, hogy szükséges megtiltania, sőt a nemzeti jog rendelkezéseire figyelemmel köteles megtiltani az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló adatbázisban szereplő adatok további felhasználását a törvény által előírt nyilatkozatokat teljesítő vállalkozások és más jogalanyok ahhoz fűződő érdekének tiszteletben tartása végett, hogy a rájuk vonatkozó információk ne kerüljenek ezen adatbázison kívül további felhasználásra.
- 48 E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az osztrák jogban létezik a Firmenbuch adatai felhasználására vonatkozó törvényes korlátozás: az FBDV 4. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Firmenbuchba történő betekintés engedélyezése nem biztosít az FBG 34. és azt követő cikkeinek megfelelően az adatok lekérdezésén kívüli felhasználási cselekmények megvalósítására vonatkozó jogot.
- 49 Azon körülmény, miszerint az adatbázis hozzáférhetővé tétele díjazás ellenében történik, nem releváns az adatok felhasználása tiltásának gazdasági jellegét vagy e jelleg hiányát illetően, kivéve ha e díjazás maga olyan természetű, hogy igazolná az érintett tevékenység gazdasági tevékenységnek minősülését a jelen ítélet 39. és 42. pontjában kifejtett megfontolásokkal összhangban. Amennyiben az adatok nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételéért kapott díjazás korlátozott és a hozzáférhetővé tételtől elválaszthatatlannak tekintendő, nem tekinthető gazdasági tevékenységnek a szellemi tulajdonjogokra való hivatkozás ezen adatok védelme és különösen az adatok felhasználásának megakadályozása érdekében. Az e jogokra való hivatkozás e körülmények között elválaszthatatlan az említett adatok hozzáférhetővé tételétől.
- 50 Végül, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy az ISP irányelv hatással lehet-e az első és második kérdésre adandó válasza, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv – összhangban a (9) preambulumbekkezdésében kifejtettekkel – nem teszi kötelezővé a dokumentumok további felhasználásának engedélyezését. Egyébként a Firmenbuch adataihoz való hozzáférésre nem vonatkozik az IWG, a törvény, amellyel a Republik Österreich átültette az ISP irányelv. Következésképpen az irányelv nem releváns annak megállapításakor, hogy az adatok felhasználása engedélyezésének megtagadása az alapügy kontextusában gazdasági jellegű-e, vagy sem.

- 51 A fenti megállapítások összességére figyelemmel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy adott hatóság azon tevékenysége, amely a vállalkozások által törvényi bejelentési kötelezettség alapján bejelentett adatok adatbázisban tárolásában és az érdekeltek kérésére térítés ellenében betekintés biztosításában és/vagy nyomtatott kivonat készítésében nyilvánul meg, nem minősül gazdasági tevékenységnek, és e hatóságot következésképpen nem kell e tevékenység keretében vállalkozásnak minősíteni az EUMSZ 102. cikk értelmében. Azon tény, hogy e betekintésre és/vagy kivonat készítésére törvényben meghatározott, és nem az érintett szervezet által közvetlenül vagy közvetetten meghatározott díjazás ellenében kerül sor, nem olyan természetű, hogy módosítsa e tevékenység jogi minősítését. Ráadásul, amennyiben e hatóság megtiltja az ekképpen összegyűjtött és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett adatok minden más felhasználását a számára a 96/9 irányelv 7. cikkének megfelelően a szóban forgó adatbázis előállítójaként biztosított *sui generis* oltalomra vagy más szellemi tulajdonjogra hivatkozva, akkor sem folytat gazdasági tevékenységet, és így e tevékenység keretében nem tekintendő vállalkozásnak az EUMSZ 102. cikk értelmében.

A harmadik kérdésről

- 52 Az első két kérdésre adott válaszra tekintettel, figyelemmel a harmadik kérdés másodlagos jellegére, a kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdésére nem kell válaszolni.

A költségekről

- 53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Adott hatóság azon tevékenysége, amely a vállalkozások által törvényi bejelentési kötelezettség alapján bejelentett adatok adatbázisban való tárolásában és az érdekeltek kérésére térítés ellenében betekintés biztosításában és/vagy nyomtatott kivonat készítésében nyilvánul meg, nem minősül gazdasági tevékenységnek, és e hatóságot következésképpen nem kell e tevékenység keretében vállalkozásnak minősíteni az EUMSZ 102. cikk értelmében. Azon tény, hogy e betekintésre és/vagy kivonat készítésére törvényben meghatározott, és nem az érintett szervezet által közvetlenül vagy közvetetten meghatározott díjazás ellenében kerül sor, nem olyan természetű, hogy módosítsa e tevékenység jogi minősítését. Ráadásul, amennyiben e hatóság megtiltja az ekképpen összegyűjtött és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett adatok minden más felhasználását a számára az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének megfelelően a szóban forgó adatbázis előállítójaként biztosított *sui generis* oltalomra vagy más szellemi tulajdonjogra hivatkozva, akkor sem folytat gazdasági tevékenységet, és így e tevékenység keretében nem tekintendő vállalkozásnak az EUMSZ 102. cikk értelmében

Aláírások